

Očakávajme neočakávané

tyzden.sk/klub/48934/ocakavajme-neocakavane/

June 24, 2018

Ján Košturiak .klub .technológie

Budem písať o tom, ako sa mení svet okolo nás vďaka inováciám a novým technológiám. Prostredie, v ktorom sa učíme, pracujeme a žijeme, formuje aj nás. Žijeme v rýchlom online svete. Ten bude ešte rýchlejší a komplexnejší. A verím, že aj lepší.

SUNIL PRADHAN/AA/ABACA/PROFIMEDIA 21. marec 2018 Káthmandu, Nepál:
Humanoidný robot Sophia prednáša na konferencii o využití technológií vo verejnej službe. Pomôžu roboty ľuďom, aby sa mohli venovať práci, ktorá je skutočne iba pre ľudí? náš dnešný svet vzišiel z nedostatku a súperenia, je to svet ničenia prírody a „ľudských zdrojov“ v záujme materiálneho rastu. Svet nedôvery a vlastníctva vecí. Je šanca, aby sme vytvorili svet hojnosti, zdieľania a spolupráce.

Vyrába sa čoraz viac individuálnych výrobkov. Môžu sa tak znižovať zásoby a nadbytočná výroba. Kedysi fungoval svet tak, že sa najskôr niečo vyvinulo, potom vyrobilo a nakoniec predalo. Prichádza však doba, keď je to naopak – najskôr sa to predá, potom vyvinie a napokon vyrobí. A všetko veľmi rýchlo. Tradičné hierarchické organizácie to nezvládnu. Fungujú rýchle a agilné siete. Podniky pripomínajúce väznice (zámky, dozorcovia, vynútená disciplína a uniformita) zostanú prázdne. Generácie Y a Z sú iné než ich rodičia. Viac hľadajú slobodu. Chcú pracovať v sieťach na tom, čo ich baví a dáva im zmysel.

viete, čo je 6D?

Svet, kde priemyselné podniky premieňali suroviny na odpad a vypúšťali do vzduchu smrad, zanikne. Odstraňujú sa zbytočné medzičlánky – môžeme komunikovať a obchodovať priamo, rýchlejšie a lacnejšie. Naše vnúcatá si raz budú ťukať na čelo, keď im budeme rozprávať o tom, ako fungovali dnešné fabriky, banky a iné relikty starého sveta. Globálne sa budú presúvať informácie a lokálne sa bude vyrábať.

Spoločné využívanie autonómnych automobilov prináša lepšie využitie ich kapacity. Prinesie to menej áut na cestách, menej nehôd, parkovísk a viac zelených plôch. Výrobcovia už premýšľajú nad novými biznis modelmi. Namiesto plánovaného opotrebenia sa bude predlžovať ich životnosť a bude sa vyrábať menej áut. Slovensko je vraj Detroit Európy. Striaslo ma, keď som si o tom čítal. Už dnes sa vymýšľajú služby, za ktoré budú platiť cestujúci v automobile. Nebudú auto vlastniť ani šoférovať. V osemdesiatych rokoch som videl budúcnosť v laboratóriách Fraunhoferovej spoločnosti v Stuttgarte. Naši spolupracovníci v Erlangene pracovali na digitálnej komprimácii zvuku. Vymysleli formát MP3. A ten formát zmenil svet hudobného priemyslu.

Kto poznal pred pár rokmi firmy ako Uber, Airbnb, Netflix, Facebook alebo Alibaba? Uber je najväčšia taxislužba na svete, ktorá nemá ani jeden taxík. Airbnb je najväčšia hotelová sieť, ktorá nemá ani jeden hotel.

Peter Diamandis, autor knihy Hojnosť a zakladateľ Singularity University, hovorí o 6D. Najskôr sa veci digitalizujú (digitized), potom sa dlho nič nedeje (deceptive) a prichádzajú pochybnosti a sklamanie. A potom náhle a rýchlo prichádza radikálna zmena (disruptive). Prebieha podobne ako exponenciálna krivka – najskôr pomaly, zdá sa, že sa nič nedeje – a potom príde šok.

Po prelomovej zmene (disruption) prichádza dematerializácia (dematerialization) – máme funkciu, ale nepotrebujeme materiál. Všetko, čo nám kedysi zaberalo veľa miesta (kamera, mapa, magnetofón, televízor, počítač, knižnica), nosíme dnes vo vrecku.

Ďalším krokom je demonetizácia (demonetization). Niektoré produkty a služby, za ktoré sa platilo, začnú byť pre zákazníka zdarma a celé odvetvia biznisu zaniknú – Amazon ohrozuje kníhkupectvá, Skype telekomunikačné firmy, iTunes obchody s hudobnými nosičmi, eBay kamenné obchody a tak ďalej. Premýšľajte nad tým, kedy bude váš biznis freeware alebo nepotrebný? Ani kamenná doba neodišla do histórie preto, lebo sa minul kameň.

Napokon nastupuje demokratizácia (democratization). To, čo bolo kedysi iba pre vyvolených, si dnes môžu dovoliť všetci. Deti v Afrike dnes majú lepší mobil než americký prezident pred pár rokmi a môžu s ním študovať kurzy na MIT, Khan Academy alebo Stanforde.

oslobodení od práce

Nové trendy a technológie som sa učil od rôznych profesorov. Potom som dlhé roky spolupracoval s mnohými podnikateľmi. Videl som, v akom krátkom čase sa nápady z laboratórií menili na nový biznis a ako sa menil okolitý svet. Tretia skupina ľudí, ktorí mi

otvárali oči, boli benediktíni a jezuiti. Ich podnikateľské modely fungujú oveľa dlhšie ako najväčšie firmy sveta.

Našiel som aj kňaza, ktorý vytvoril fungujúce podnikanie s ľuďmi na okraji spoločnosti. Nové technológie môžu na okraj spoločnosti vytlačiť mnohých ľudí, ktorí sa stanú „nepotrebnými“. U Vladimíra Masláka v Dobrom Pastierovi som pochopil, že samota a nepotrebnosť sú horšie než materiálny nedostatok. Ľudské prijatie a spoločenstvo sú viac než produktivita práce. Práca a spolupráca ľudí liečia dušu aj telo a nemôžeme ich úplne nahradiť strojmi.

Vedci a inovátori vypustili z fľaše mnohých džinov. Dialo sa to aj v minulosti, keď ľudia začali využívať silu vody, parný stroj, železnicu alebo elektrinu. Ľudia odchádzali z poľnohospodárstva do priemyslu, z priemyslu do služieb. Dnes je svet globálne prepojený, zmeny sú oveľa väčšie a rýchlejšie než v minulosti. Digitálne technológie približne každé dve roky zdvojnásobujú svoj výkon. Technológie predbiehajú ľudí, legislatívu aj mentálne schopnosti tých, ktorí by chceli riadiť tento svet.

Píše sa, že stroje nahradia a ovládnu ľudí. Kooperatívne roboty, chatboty a umelá inteligencia skutočne preberajú mnohé činnosti ľudí – oslobodzujú ich od práce. Aby ľudské bytosti mohli robiť prácu, ktorá je skutočne pre ľudí – tvoriť, dizajnováť, komponovať, vymýšľať, pomáhať druhým rozvinúť svoj talent, žiť kvalitný život.

Nové technológie musia slúžiť ľuďom, a nie naopak. Technológie sú neutrálne, užitočnými alebo nebezpečnými sa stávajú až v rukách človeka. Aj umelá inteligencia, o ktorej hrozbe sa tak často diskutuje, sa učí z toho, čo robíme my. Je naším zrkadlom.

Nemyslím si, že iba technológie vyriešia problémy sveta. Mali by sme však študovať nové trendy a porozumieť zmenám okolo nás. Výzvou je, aby sme zostali ľuďmi a vytvárali spravodlivý svet pre všetkých. Ľudskosť bude vzácnejšia než technológie. Vo svete, kde sa všetko rýchlo mení, sa ľudia ťažko orientujú. Niektorí sú z týchto zmien nervózni, iní vystrašení. Myslím si, že dôležitejšie, než porozumieť všetkým zmenám okolo nás, je porozumieť tomu, čo je pevné a nemenné – princípom tohto sveta a našim koreňom.

Témy mojich článkov nebudú iba o technológiách a inováciách, ale aj o ľuďoch, podnikaní a novej spoločnosti, ktorá sa formuje. Niektoré témy pripravím sám, k niektorým si prizvem profesorov, podnikateľov a duchovných otcov. Dúfam, že spolu lepšie uvidíme most do nového sveta.

Ak ste našli chybu, napíšte na web@tyzden.sk.

[.ján Košturiak .klub](#)

24. jún 2018